

2. HANDRABURA, Loretta, GORAȘ-POSTICĂ, Viorica. Educație pentru echitate de gen și șanse egale. Chișinău: Ed. ProDidactica, 2016. 166 p. ISBN 978-9975-4485-5-0.
3. MEC., Planurile-cadru și programele școlare pentru învățământul special preșcolar, primar și gimnazial. [on-line] Disponibil: <http://www.oldsite.edu.ro/index.php/articles/c305/>

PERFORMANȚA PROFESIONALĂ A PROFESORULUI DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL SPECIAL

Stanciu Mirela

Profesor psihopedagog,
Școala Profesională Specială "Trinitas", Târgu Frumos, Iași
Drd., UPS "Ion Creangă" Chișinău, Republica Moldova

Rezumat

În clasă, profesorul deține rolul principal, rol de coordonator al activității didactice. Activitatea didactică este un proces ce se desfășoară respectând anumite etape, vizând atingerea anumitor obiective, dispunând de anumite resurse materiale, de timp și umane. În acest proces didactic un rol foarte important îl dețin și elevii. Tot mai mult se vorbește de rolul activ al elevului în procesul didactic.

De competența dascălului depinde foarte mult succesul instruirii. Acesta analizează nevoiele și particularitățile elevilor. În funcție de aceasta, își stabilește moduri cât mai eficiente de raportare la elev, moduri cât mai eficiente de comunicare; strategii în acord cu particularitățile acestuia; metode de evaluare cât mai adecvate, toate acestea pentru atingerea obiectivului final: modelarea și transformarea personalității celui instruit.

Summary

In the classroom, the teacher has the main role, the role of coordinator of the teaching activity. The didactic activity is a process that takes place respecting certain stages, aiming to achieve certain objectives, having certain material, time and human resources. Students also play a very important role in this teaching process. There is more and more talk about the active role of the student in the teaching process. But the success of the training depends a lot on the teacher's competence. It analyzes the needs and particularities of students; depending on this, it establishes the most efficient ways of reporting to the student, the most efficient ways of communication; strategies according to its particularities; evaluation methods as appropriate as possible, all this in order to achieve the final objective: shaping and transforming the personality of the trained person. From a didactic point of view, to be successful means to succeed in transforming, modeling, the personality of the educated person, according to the educational objective. But to get here, the teacher must have high-level skills to help him act on the personality of the educated.

Personalitatea profesorului joacă un rol foarte important în asigurarea succesului demersului didactic. Anumite trăsături de personalitate facilitează acestuia accesul către elev: să îl cunoască mai bine, să poată comunica mai bine cu acesta, să empatizeze. El poate lua decizii privitoare la tot ce se poate întâmpla în actul de învățământ.

Nicola. I. afirma că profesorul își asumă roluri a căror exercitare este dependentă de personalitatea lui:

Profesorul este un important factor motivator: dascălului îi revine principala sarcină de a trezi la elevi dorința de a învăța, de a-și forma preferințe, de a-i descoperi aptitudini.

Profesorul este liderul copiilor: acesta are rolul principal în coordonarea grupului, îndrumă în luarea deciziilor; stabilește ce este bine și ce este rău, prin ascultarea nevoilor elevilor.

Profesorul îndeplinește rolul de consilier: este un fin observator al comportamentului copiilor, intervenind în momentul în care aceștia au probleme, ascultându-i, îndrumându-i, sfătuindu-i.

Profesorul îndeplinește rolul de model pentru elevii săi: dezvoltarea copiilor se sprijină foarte mult pe modelele din jur; unul din ele îl reprezintă profesorul prin personalitate sa, comportament, atitudine, etc.

Profesorul este un profesionist reflexiv: în activitatea didactică, acesta se confruntă mereu cu situații diferite și inedite; profesorul este responsabil să reflecteze la tot ceea ce se întâmplă în clasa pe care o conduce și să ia deciziile cele mai înțelepte.

Profesorul este managerul clasei: profesorul realizează managementul colectivului pe care îl conduce: stabilește metode de dezvoltare, învățare; gestionează conflictele; stabilește căi de comunicare cu toți factorii implicați în procesul didactic. Managementul cu care se ocupă profesorul este de tip special „managementul clasei”, care se referă la deciziile și acțiunile pe care le ia și le inițiază profesorul, în vederea unei bune funcționări a colectivului de elevi.

Profesiunea de cadru didactic presupune un bagaj informațional bun, disponibilitate pentru acumulare permanentă de informații, în acord cu noile descoperiri. Profesorul, întocmai ca și elevul pe care îl educă, trebuie să învețe. Bagajul de informații pe care trebuie să îl dețină profesorul, se referă atât la cunoștințe de specialitate, cât și la informații de metodică. Acesta trebuie să știe și cum poate transmite cât mai eficient informațiile, pentru a forma la elevi aptitudini, atitudini, deprinderi, pentru a modela și transforma personalitatea acestuia.

În literatura de specialitate se vorbește foarte mult de vocația pentru această profesie. Nu oricine poate fi profesor. Bineînțeles, oricine poate ajunge să profeseze în această meserie, dar rezultate obțin numai adevărații profesioniști: cei care au vocație pentru cariera de cadru didactic, dar și cei care muncesc foarte mult pentru a suplini ceea ce le lipsește în mod nativ.

Profesorul trebuie să fie un bun cunoscător al psihologiei copilului, indiferent de domeniul în care profesează. El trebuie să prelucreze informațiile pe care le deține la nivelul capacităților și particularităților elevului pe care îl instruieste. Toată această prelucrare se realizează cu sprijinul inteligenței sale, a personalității și a informațiilor pe care le deține.

Un rol important în realizarea profesiei de cadru didactic îl reprezintă sistemul atitudinal.

Independent de bagajul informațional pe care îl deține profesorul, de vocația pentru această meserie, atitudinile sunt cele care pot avea un impact asupra sistemului motivațional al profesorului pentru această meserie. De modul în care se raportează la ceea ce are de făcut, de felul în care vede această profesiune pe scala valorilor, poate decide cât de mult se implică în ceea ce are de făcut.

În mod particular, profesiunea de cadru didactic presupune un raport permanent la alții, indiferent că este vorba de copii, profesori, părinți. A fi profesor înseamnă să te afli în cercul unor relațiilor interpersonale. De modul în care se raportează la patenerii săi, poate depinde succesul său

profesional. Sunt calități atitudinale foarte importante pe care profesorii trebuie să le manifeste în relația lor cu elevii. Modul de raportare al profesorului la copii este particular. Acesta trebuie să țină cont că are de-a face cu ființe umane în devenire, aflate în plin proces de dezvoltare, care sunt foarte sensibile. O calitate pe care trebuie să o aibă un profesor este dragostea pentru copii. Numai asta îl poate transforma într-un adevărat profesionist. Profesorul trebuie să aibă încredere necondiționată în potențialul de dezvoltare al copilului pe care îl educă, transferându-i acestuia sentimente de încredere în propriile capacități.

În activitatea didactică profesorul se confruntă cu copiii, ființe sensibile, aflate în plin proces de dezvoltare. Profesorul se raportează atât la copilul luat individual, cu ceea ce reprezintă dorințele, capacitatea sa de înțelegere, motivațiile sale, cât și la clasa de elevi, care are propria sa personalitate de grup, diferită de cea a fiecărui elev în parte. De aceea, pentru a face față acestei situații și pentru a reuși să comunice optim, atât cu elevul cât și cu grupul, profesorul trebuie să dovedească o serie de caracteristici ale gândirii: capacitate de a analiza rapid situațiile, de a face sinteze; capacitatea bună de înțelegere și de a lua decizii bune; de a rezolva situații problematice, flexibilitate în gândire, deschiderea spre nou, etc.

O altă caracteristică, poate una din cea mai solicitată, deoarece prin ea se face legătura directă cadru didactic- elev o reprezintă limbajul și capacitatea de comunicare. În actul didactic profesorul comunică elevului: îi transmite cunoștințe, încearcă să îl influențeze cu scopul de a-i modela dezvoltarea. De aceea, de calitatea comunicării profesorului poate depinde și calitatea demersului său: exprimare corectă, clară, adaptată posibilităților de înțelegere ale elevilor, expresivă, flexibilă. Profesorul este un orator, și stă în puterea sa să capteze atenția auditoriului.

Profesorul trebuie să fie mereu un fin observator, trebuie să vadă atât elevul, abordat la nivel individual, cât și grupul de elevi. De felul în care reușește să vadă, de capacitatea sa de concentrare, de mobilitatea, distributivitatea și volumul atenției sale, depinde demersul didactic, îi asigură un plus de reușită.

Munca cu oamenii, în special cu copii este o activitatea care are loc sub forma unei relații. În cadrul relației pedagogice, influența este în special unidirecțională, de la profesor la elev. Profesorul trebuie să recepteze în mod continuu feed-back-ul elevului, pentru a-și modela influențele educative în funcție de necesitățile elevului. Subiectul relației profesorului este o ființă vulnerabilă, sensibilă, impresionabilă. De aceea, profesorul trebuie să dea dovadă de tact pedagogic și de a încerca transmiterea în mod constant a unei stări pozitive și dominarea, inhibarea celor negative.

În activitatea didactică profesorul se confruntă mereu cu situații noi, imprevizibile. De modul cum gestionează situațiile noi, imprevizibile, de modul cum se adaptează nevoilor particulare ale

fiecărui copil, depinde foarte mult performanța sa profesională. Pentru profesor, a fi un adevărat profesionist înseamnă rigoare, competență, creativitate, imaginație, comunicare, conștiinciozitate.

Există multe puncte de vedere referitoare la caracteristicile și calitățile pe care ar trebui să le dețină un profesor pentru a reuși să fie un profesionist în domeniul său de activitate. Bontaș face o inventariere a calităților pe care ar trebui să le dețină un profesor pentru a fi performant în activitatea de la catedră: o bună pregătire de specialitate; cultură generală; bună pregătire psihopedagogică și metodică; capacitate și dorință de perfecționare continuă din punct de vedere profesional, psihopedagogic, metodic; profil moral și civic, ținută (profesorul reprezentând principalul model de dezvoltare pentru elevii pe care îi educă); capacitate organizatorică și managerială.

Ioan Nicola a făcut un inventar al trăsăturilor psihoindividuale pe care ar trebui să le dețină un profesor, pentru a reuși să fie performant în munca sa cu copiii: cultura generală, filosofică, de specialitate, psihopedagogică; componenta atitudinală: atitudine pozitivă față de oameni, umanism, corectitudine, onestitate, demnitate, răbdare, autocontrol, responsabilitate. Componenta aptitudinală cuprinde aptitudini de natură cognitivă (o bună capacitate de analiză și sinteză la nivel cognitiv; flexibilitate a gândirii; originalitate; calități mnemice: volum, fidelitate, ușurință în engramare, reactualizare; calități ale imaginației, inteligență); capacitate de a comunica; abilități de relaționare; aptitudine pedagogică.

Indiferent de teoria pe care fiecare pedagog o îmbrățișează, un numitor comun în privința caracteristicilor pe care trebuie să le dețină un profesor performant este stabilită. În funcție de măsura în care cadrele didactice dețin particularitățile enumerate mai sus și știu să le folosească eficient, depinde și succesul lor profesional.

Stabilirea factorilor ce pot asigura succesul profesional poate porni și de la analiza cerințelor acestui post: adică ce trebuie să formeze un profesor la elevul pe care îl educă.

La nivel practic sunt multiple deficiențe și curențe în ceea ce privește criteriile de selecție a cadrelor didactice. La nivel teoretic este abordată la modul exhaustiv această problemă.

S-au emis puncte de vedere diverse în legătură cu particularitățile și calitățile pe care ar trebui să le dețină un profesor pentru a fi performant în munca sa. Dar, la nivel practic, pentru a se asigura un învățământ calitativ, indiferent că este vorba de cel de masă sau special, nu sunt criteriile de selecție în acord cu reperele teoretice.

Definirea unui profesor ca fiind performant se poate realiza și prin urmărirea evoluției elevilor pe parcursul unei perioade de instrucție: câte abilități, deprinderi își formează și la ce nivel. Monitorizarea și evaluarea profesorilor din prisma evoluției și performanței elevilor este mai dificilă. În acest caz particularitățile speciale ale copiilor nu permit o raportare la un sistem de apreciere general. Fiecare copil este evaluat în raport cu propriile sale nevoi și a potențialului de

dezvoltare. Indiferent de forma de învățământ, un profesor pentru a fi eficient trebuie să formeze elevilor deprinderea de a învăța în mod independent; să îi învețe să analizeze, să interpreteze, să decidă. Iar pentru a putea ajunge la acest nivel, profesorul trebuie să aleagă metode cât mai eficiente de transmitere a informațiilor. Din ce în ce mai mult se pune accentul pe transformarea elevului într-un participant activ la propriul proces de instrucție. Un profesor poate dispune de cunoștințe de specialitate, psihopedagogice, metodice. El trebuie să știe să prelucreze toate informațiile de care dispune, să aleagă metodele cele mai eficiente și care să fie adaptate nevoilor elevilor săi.

Bibliografie:

1. Cozma, T., Gherghuț, A., 2000, Introducere în problematica educației integrate, Ed. Spiru Haret, Iași;
2. Crețu, T., 2009, Psihologia vârstelor, Ed. Polirom, Iași;
3. Cucuș, C., 2006, Pedagogie, Ed. Polirom, Iași;
4. Dicționar de psihologie, 2000, Ed. Univers Enciclopedic, București;
5. Marele dicționar al psihologiei, 2006, Ed. Trei, București;
6. Gherghuț, A., 2001, Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii de educație integrată, Ed. Polirom, Iași;
7. Gherghuț, A., Neamțu, C., 2000, Psihopedagogie specială, Ed. Polirom, Iași;
8. Holban, I., (1978), Cunoașterea elevului, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
9. Nicola, I., 2000, Tratat de pedagogie generală, Ed. Aramis, București;
10. Oancea Ursu, Gh. (1985), Ereditatea și mediul în formarea personalității, Ed. Falca, București;
11. Pavelcu, V., (1988), Cunoașterea de sine și cunoașterea personalității, Ed. Didactică și Pedagogică, București;
12. Vrașmas, T., 2001, Învățământul integrat și-sau incluziv, Ed. Aramis, București;

СИНДРОМ ДЕФИЦИТА ВНИМАНИЯ И ГИПЕРАКТИВНОСТИ КАК ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ПРОБЛЕМА. РАБОТА СПЕЦИАЛЬНОГО ПСИХОПЕДАГОГА С ПЕДАГОГИЧЕСКИМ СОСТАВОМ УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ

Желяскова Светлана

I дид.степень

Республиканский музыкальный
лицей-интернат им. С. Рахманинова

Докторант III курса

КГПУ им. И. Крянгэ

Аннотация

В статье затронута проблематика работы специального психопедагога с преподавателями и менеджерами образовательной системы. Раскрыты вопросы превентивных мероприятий по предотвращению дискриминации детей с ОВЗ.

Ключевые слова: *синдром дефицита внимания и гиперактивности, младший школьный возраст, педагогические кадры, дискриминация, дети с ОВЗ.*

Summary

The article discusses upon the problems of the work of a special psychopedagogue with teachers and managers of the educational system. Disclosed issues of preventive measures to prevent discrimination against children with disabilities.

Keywords: *attention deficit hyperactivity disorder, primary school age, teaching staff, discrimination, children with disabilities*